

O D L U K EA/ Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br. IV-81-1009/69-2
od 23. IX 1969.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Održavanje plovidbenog reda - Samovoljna zamjena broda koji obavlja redoviti saobraćaj na određenoj relaciji - Brodar ne odgovara za štetu prouzrokovanu ovom zamjenom ukoliko nije sklopio ugovor o prijevozu, ili ako nije dužan na temelju javnopravne obveze održavati prugu određenim brodom ili brodom određenog kapaciteta - Bez ovih obaveza brodar ne odgovara ni za održavanje voznog reda

Tužitelj je trgovačko poduzeće iz Korčule, a tuženi je brodar. Tužitelj navodi da je brodar na relaciji Korčula-Orebić duže vremena držao prijevoznicu "Badija". Medjutim jednog dana bez ikakve prethodne najave tu je prijevoznicu zamijenio prijevoznicom "Tratica" koja je manjeg kapaciteta od "Badije". Budući da ova zamjena tužitelju nije bila poznata, on je dovezao svoju robu jednim velikim kamionom i prikolicom za prijevoz iz Orebića na "Badiju". Kako kamion i prikolica nisu mogli biti ukrcani na "Traticu", on je morao pretovarivati robu čime mu je prouzrokovan trošak. Ovaj trošak je predmet tužbenog zahtjeva.

Prvostepeni sud rješavajući spor pobijanom presudom odbio je tužbeni zahtjev, jer je kao nesporno utvrdio da među strankama nije bio zaključen ugovor o prijevozu kamiona s prikolicom ni drugih prijevoznih sredstava prijevoznicom "Badija" na relaciji Korčula-Orebić, pa tužitelj s toga nije mogao steći nikakvo pravo koje bi mu pripadalo na temelju ugovora o prijevozu, pa ni pravo na naknadu štete zbog neizvršenja ugovora. Tužitelj u toku spora nije dokazao da bi se njegov zahtjev osnivao na određenom propisu ili javno pravnoj obavezi tuženoga kao vozara, da na temelju koncesije kojom je odobreno obavljanje saobraćaja na odnosnoj relaciji vrši prijevoz prijevoznicom upravo onakve veličine kako to tvrdi tužitelj. Obzirom na to ne postoje osnove po kojima bi tuženi bio dužan da na odnosnoj relaciji održava linijski prijevoz s određenim prijevoznim sredstvom i kapacitetom. Do izmjene prijevoznice došlo je iz razloga koji su interna stvar tuženoga, pa tuženi u pogledu izmjene

prijevoznice nije povrijedio nikakav propis ni ugovor. Tuženi je bio jedino obavezan da održava red vožnje prijevoznicom, koji red nije bio izmijenjen tim što je tuženi na odnosnu liniju postavio umjesto prijašnjega drugo prijevozno sredstvo.

Presudu žalbom pobija tužitelj zbog povreda formalnog i materijalnog prava, i predlaže da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje, odnosno da se presuda preinači i tužbenom zahtjevu udovolji.

Povredu prava tužitelj vidi u tome što smatra da prvostepeni sud neosnovano uzima da tuženi kao javni vozar može svojevóljno i bez prethodnog obavještenja korisnika prijevoza mijenjati prijevozno sredstvo. Na relaciji Korčula - Orebić tuženi vrši prijevoz od 1962. g., pa su korisnici prijevoza svoje poslovanje uskladili s postojanjem odnosne prijevoznice i njenim kapacitetom. Tužitelj je upravo za to uskladio svoje poslovanje i nabavio kamion od 16 tona nosivosti s prikolicom za prijevoz robe iz unutrašnjosti u Korčulu.

Tužitelj ističe da je tuženi bez prethodne objave s te relacije povukao prijevoznicu "Badija" i istog dana postavio drugu koja je manjeg kapaciteta i nije bila sposobna da primi na prijevoz kamion i prikolicu kao prije. Kad je stigao tužiteljev kamion iz Metkovića u Orebić s prikolicom, a nova prijevoznica nije mogla odnosno kamion s prikolicom ukrcati, tužiteljev kamion ostao je u Orebiću od 18. VII, kad je tek prevezen u Orebić, a prikolica je i dalje ostala, pa je tužitelj bio prinudjen da robu, koja je bila utovarena na prikolici, pretovari u manje kamione i na taj način preveze robu na Korčulu, a prikolica je ostala van upotrebe, što za tužitelja predstavlja štetu.

On ističe da sud nije vodio računa o tim činjenicama a napose o činjenici da je tuženi na odnosnu liniju bez prethodnog obavještenja korisnika prijevoza stavio u promet nepodobnu prijevoznicu bez prethodnog obavještenja korisnicima prijevoza.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Rješavajući spor prvostepeni sud je utvrdio sve činjenice i proveo dokaze odlučne za pravilno rješenje spora, pa je na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja donio presudu koju je jasno i iscrpno obrazložio.

U smislu odredaba Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova /Sl.1.25/59/ strankama pripadaju prava

predviđjena u navedenom zakonu tek ako je zaključen ugovor predviđen u tom zakonu. Među strankama je nesporno da tužitelj nije zaključio s tuženim ugovor o prijevozu spornog kamiona s prikolicom na prijevoznici tuženoga na relaciji Orebić-Korčula. Obzirom na to tužitelj nije mogao steći nikakva prava koja bi mu pripadala na temelju takvog ugovora, pa ni pravo na naknadu štete zbog neizvršenja ili neadekvatnog izvršenja ugovora o prijevozu robe morem.

Svoj zahtjev tužitelj bi međutim mogao osnivati na povredi nekog drugog propisa ili na javnopravnoj obavezi koja bi teretila tuženoga kao broдача na temelju koncesije kojom je odobreno obavljanje saobraćaja na odnosnoj liniji. Opće obavezni propisi po kojima bi tuženi bio dužan održavati odnosnu liniju upravo odredjenim brodom i brodom odredjenoga kapaciteta pod prijetnjom odredjenih posljedica, odnosno uz dužnost da naknadi štetu strankama u slučaju neodržavanja ili neodgovarajućeg održavanja saobraćaja na odnosnoj liniji, ne postoje.

Istina je da bi tuženi kao uredan privrednik i broдар koji održava saobraćaj na odredjenoj liniji, u slučaju kad želi ukinuti liniju i obustaviti saobraćaj na njoj, ili kad vrši zamjenu broда kojim vrši prijevoz, trebao prethodno stranke obavijestiti o promjenama, no iz takove poslovne djelatnosti i običaja urednog broдача još ne slijede civilne pravne obaveze za naknadu štete eventualnim korisnicima toga prijevoza i strankama koje su ili bi namjeravali sklopiti ugovor o prijevozu.

U toku spora ni u žalbi tužitelj nije dokazao da njegovo pravo izvire na temelju koncesije nadležnog upravnog organa iz koga bi izvirala obaveza tuženoga da mu naknadi odnosnu štetu.

Valja istaći da broдар nije dužan naknaditi štetu prouzrokovanu neodržavanjem voznog reda, ako nije sklopio ugovor o prijevozu kojim se obvezao izvršiti prijevoz. Obaveza naknade štete za neodržavanje voznog reda ili neuredno održavanje istoga može se i bez sklopljenog ugovora zasnivati na pozitivnom propisu ili koncesiji, a jer tih osnova nema, ne postoji ni obaveza tuženoga da tužitelju naknadi traženu štetu.

G. B.